

ДОВІДКА

Про підсумки моніторингового дослідження
сформованості навички читання в учнів 1-4 класів
на кінець 2021-2022 навчального року

Читання – один із головних компонентів формування мовленнєвої діяльності школярів, що забезпечує розвиток комунікативних умінь і навичок. Мовленнєва діяльність не може бути повноцінною без оволодіння навичкою читання. Відправним пунктом в організації роботи на уроці «Читання» є розвиток техніки читання. Від уміння читати залежать успіхи учнів у навчанні, вихованні та розвитку грамотності. Чим швидше сформується навичка читання, тим успішніше учні оволодіватимуть програмовим матеріалом.

Швидкість читання вчителями закладу освіти розглядається як уміння і навичка, які сприяють успішному засвоєнню тексту, спонукають учнів до пошуку найважливіших проблем у тексті, що опрацьовується і до повного розуміння у ньому ідеї. Вчителі початкової школи стверджують, що високий темп читання при відсутності розуміння прочитаного приводить до непродуктивного читання, тому вони підтримують тезу: «Учень має читати швидко, але запам'ятовувати повільно».

Постійна увага вчителями початкової школи приділяється перед усім правильності читання, а саме:

- безпомилковості відтворення звукового наповнення прочитуваного, тобто читати без пропусків букв, складів, їх перестановок, вставки зайвих літер, складів;
- ритмічності (або плавності) читання, яка виявляється при злитому промовлянні складів у словах і злитій вимові ненаголошених службових слів з повнозначними частинами мови;
- дотриманню орфоепічних норм, у першу чергу правильного наголошування складів, вимови тих звуків і слів, які у мовленні дітей зазнали впливу діалектного оточення.

У виробленні швидкого читання вчителі початкової школи прагнуть, щоб темп читання учнів наближався до темпу розмовної мови людини і забезпечував свідоме сприймання змісту прочитаного.

Протягом II семестру 2021-2022 навчального року вчителями вдосконалювалась навичка швидкого читання в оптимальному для кожного учня темпі, формувалася правильна артикуляція звуків, дикції, ритм мовлення. На уроках вчителі застосовували різні методи і форми роботи для удосконалення мовленнєвих та читацьких навичок; на батьківських онлайн зустрічах проводили бесіди про керівництво домашнім читанням у сім'ї та необхідністю позакласного читання.

На кінець 2021-2022 навчального року проведено моніторинг сформованості навички читання в усіх 1-4 класах. Завдання готувалися та погоджувалися на засіданні методичного об'єднання вчителів початкових класів.

Матеріал для проведення моніторингового дослідження підібрано відповідно до віку учнів та відповідає навчальним програм. Оцінювання навичок мовленнєвої діяльності відбувалося у 2-4 класах відповідно наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти».

Перевірка навичок читання вголос здійснювалася індивідуально за творами:

- 1 клас – «Іди, іди, дощику» за Зіркою Мерзатюк;
- 2 клас – «Дикі каченята» Василь Чухліб;
- 3 клас – «Ті самі слова» Василь Сухомлинський;
- 4 клас – «Добре серце» народна творчість.

Кількість слів, яка є показником сформованих навичок читання вголос за підсумками II семестру є:

- 1 класи – 30-40 сл/хв.;
- 2 класи – 50-60 сл/хв.;
- 3 класи – 75-80 сл/хв.;
- 4 класи - 90-95 сл/хв.

В ході моніторингу з'ясовано, що

Класи	Вище норми	Норма	Нижче норми	Дотримуються логічного наголосу, пауз	Можуть визначити головне для передачі	Читають монотонно
1 класи	72	30	15	64	70	57
2 класи	67	38	14	88	100	25
3 класи	32	59	25	89	87	27
4 класи	72	35	11	101	113	20

В цілому читають без помилок:

- 1 класи – 79 учнів із 118 учнів;
- 2 класи – 53 учнів із 119 учнів;
- 3 класи – 29 учнів із 117 учнів;
- 4 класи – 47 учнів із 120 учнів.

Найбільше учнів, які читають без помилок у 1-Б, 1-В та 2-А класах (вчителі: Гонтарук Я.І., Очеретня О.В., Савченко С.І.). Найбільше учнів, які читають вище норми у 1-А, 1-Б, 2-Б, 2-В, 2-Г, 3-А, 4-А та 4-Г класах (вчителі: Онищук С.А., Гонтарук Я.І., Шуліка С.М., Колупаєва Л.В., Белкіна Т.І., Коросташова Н.М., Левчук Т.І., Фещук Л.І.). Найбільше учнів, які читають монотонно у 1-В, 3-Г, 4-Б та 4-Г класах (вчителі: Очеретня О.В., Кривець Л.В., Гіріч А.Ф., Фещук Л.І.). Моніторинговим дослідженням визнано, що більшість учнів 4-х класів мають високий рівень сформованості навички читання вголос.

У ході дослідження виявлено:

- відповідають на запитання за змістом тексту – 76 учнів із 118 учнів 1-х класів; 113 учнів із 119 учнів 2-х класів; 104 учні із 117 учнів 3-х класів; 118 учнів із 120 учнів 4-х класів.
- вміють переказувати текст – 98 учнів 1-х класів; 104 учні 2-х класів; 102 учнів 3-х класів; 115 учнів 4-х класів.
- орієнтуються у структурі тексту – 59 учнів 1-х класів; 106 учнів 2-х класів; 104 учні 3-х класів; 116 учнів 4-х класів.
- зовсім не розуміють прочитане – 2 учнів 2-х класів (по одному учню із 2-Б та 2-В класів, вчителі: Шуліка С.М. та Колупаєва Л.В.); 1 учень із 4-В класу (вчитель Бабій Т.В.). Немає таких учнів серед учнів 1 та 3 класів.

З метою виявлення результативності процесу формування навичок читання вголос проведено порівняння результатів I семестру з результатами оцінювання на кінець 2021/2022 навчального року. Виявлено, що в більшості учнів навички читання вголос формуються у відповідній динаміці, забезпечується їх підвищення згідно з вимогами програми. Зведений аналіз результатів навички читання вголос учнів 1-4-х класів відображено у таблицях (таблиці додаються).

На кінець 2021-2022 навчального року проведено аналіз мовчазного читання у 3-4 класах відповідно до Методичних рекомендацій. Метою даного контролю було визначення рівня сформованості в учнів умінь самостійно усвідомлювати зміст незнайомого тексту, застосовуючи знання, уміння, навички, якими учень оволодів протягом навчання перевірялися навички читання мовчки.

Моніторинг навички мовчазного читання у 3-4 класах здійснювався фронтально за допомогою текстових завдань. Запитання торкалися фактичного змісту тексту, його причинно-наслідкових зв'язків, окремих мовних особливостей (переносне значення слова, виражальні засоби мови тощо), відображених у тексті образів, висловлення оцінки прочитаного.

Творчою групою вчителів було підібрано для учнів незнайомий текст:

- 3кл. – «Негарна звичка» Оксана Кротюк;
- 4 кл. – «Що ти знаєш про зозулю?» за Володимиром Титаренком.

Із 120 учнів, які навчаються у 4-х класах навички мовчазного читання перевірено у 105 учнів.

Виявлено, що із 105 учнів 4-х класів:

- читають нижче норми – 23 учні (22%);
- наявна артикуляція – у 11 учнів (10%);
- справилися без помилок - 43 учні (41%).

Найбільше допустили помилок у:

- *1 завданні – 30 учнів (29%);
- *5 завданні – 17 учнів (16%);
- *6 завданні – 18 учнів (17%);
- *7 завданні – 16 учнів (15%).

Виявлено завдання, у яких учні допустили найбільше помилок:

- обрати правильну послідовність пунктів плану відповідно до змісту твору.

- які слова виражають головну думку твору?
- обери правильне тлумачення фразеологізмів.

Із 117 учнів, які навчаються у 3-х класах виконували роботу – 115 учнів. Із них:

- без помилок справилися – 25 учнів (22%);
- наявна артикуляція – у 29 учнів (25%);
- прочитали нижче норми – 24 учні (20%).

Найбільше допущених помилок у:

- *2 завдання – 14 учнів (12%);
- *3 завдання – 12 учнів (10%);
- *4 завдання – 20 учнів (17%);
- *6 завдання – 23 учні (20%);
- *7 завдання – 14 учнів (12%).

Виявлено завдання, у яких допустили найбільше помилок:

- Що означає вислів?
- Яке прислів'я найточніше виражає головну думку твору?
- Віднови послідовність подій у тексті. Простав цифри в порожні клітинки.
- Хто сказав ці слова : «Язык, мов лопата, і строчить, як з автомата?».

В ході моніторингового дослідження з'ясовано, що не у всіх учнів достатньо сформовано рівень навички читання, рівень їхнього літературного розвитку. Як висновок, особливого значення набуває індивідуалізація самостійної читацької діяльності дітей. Результативність навичок читання мовчки учнів 3-4-х класів відображено у таблицях (таблиці додаються).

Рекомендації вчителям початкової школи:

- організувати індивідуальну роботу з учнями, в яких навички читання сформовані недостатньо, розробити для них індивідуальні рекомендації, практичні завдання;
- проаналізувати результати сформованості навички читання вголос та мовчазного читання на рівні учнів свого класу;
- вчити учнів співвідносити темп читання з розумінням прочитаного;
- вважати основним критерієм темпу читання кожного учня - розуміння;
- застосовувати комплексне і систематичне використання вправ для формування виразності, свідомості, правильності та швидкості читання;
- формувати показники читання при опрацюванні художніх творів;
- вважати головним показником досягнень у підготовці дитини – читача рівень розвитку навичок самостійної читацької діяльності.

Заступник директора

Оксана САПОЖНИК